

POSTANOWIENIE

7 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

na posiedzeniu niejawnym 7 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa B. spółki akcyjnej w S.

przeciwko „C. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - III” spółce jawnej
w W.

o zapłatę

oraz sprawy z powództwa „C. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - III” spółki
jawnej w W.

przeciwko B. spółce akcyjnej w S.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej „C. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - III”
spółki jawnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 8 listopada 2024 r., VII AGa 897/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od powoda „C. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – III” spółki jawnej w W. na rzecz pozwanego B. spółki akcyjnej w S. kwotę 12.500 zł (dwanaście tysięcy pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego – wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi odpisu postanowienia do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda „C. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – III” sp. j. w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 8 listopada 2024 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; z 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21; z 23 maja 2024 r., I CSK 364/24). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazuje, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. Jego rozpoznanie nie ma charakteru postępowania w ramach trzeciej instancji. Służy realizacji konstytucyjnych i ustawowych zadań Sądu Najwyższego, wśród których pozostają przede wszystkim nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 622) jego obowiązki obejmują zapewnienie jednolitości orzecznictwa i rozstrzyganie zagadnień prawnych. Tym właśnie celom wypada podporządkować także rozstrzyganie skarg kasacyjnych.

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; z 24 lutego 2012 r., II PK 274/11; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20). Nie może stanowić przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jedynie przekonanie skarżącej strony o „istotności” czy „ważności” problemu, który pojawia się na tle konkretnego rozstrzygnięcia w postępowaniu przed sądem drugiej instancji ani nie może sprowadzać się jedynie do polemiki ze stanowiskiem co do wykładni prawa przyjętym przez ten sąd. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z

różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08).

Nie może stanowić przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jedynie przekonanie skarżącego o „istotności” czy „ważności” problemu, który pojawia się na tle konkretnego rozstrzygnięcia w postępowaniu przed sądem drugiej instancji, ani nie może sprowadzać się jedynie do polemiki ze stanowiskiem co do wykładni prawa przyjętym przez ten sąd. Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności, zawierającej szczegółowe omówienie na czym polegają wątpliwości interpretacyjne (zob. postanowienia SN: z 30 maja 2005 r., I PK 23/05; z 19 października 2006 r., IV CSK 246/06; z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; z 15 kwietnia 2021 r. IV CSK 34/21).

Skarżący podniósł, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, tj. art. 652 k.c., wymagająca – w świetle stanowiska zaprezentowanego przez Sąd Apelacyjny – odpowiedzi na pytanie: „Czy brak protokolarnego przekazania terenu budowy wykonawcy przez inwestora w rozumieniu art. 652 k.c. wyłącza możliwość ponoszenia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane odpowiedzialności wobec inwestora za szkody powstałe na terenie budowy z jego winy, jak też odpowiedzialności za nienależyte wykonanie umowy o roboty budowlane w przypadku, gdy powinności w zakresie odpowiedniego dbania o teren budowy stanowiły część umowy między wykonawcą, a inwestorem; czy sam fakt, że wykonawca robót budowlanych nie jest generalnym wykonawcą w rozumieniu odnośnych przepisów kodeksu cywilnego, wyłącza jego odpowiedzialność za prawidłowe wykonanie ciążących na nim obowiązków (w tym robót budowlanych), które ujawniło się przed oddaniem przez niego robót, w przypadku gdy umowa zastrzegła obowiązkowi wykonawcy w zakresie prawidłowego zabezpieczenia terenu budowy?”.

W pierwszej kolejności zauważenia wymaga, że skarżący myli przyczynę kasacyjną istotnego zagadnienia prawnego z potrzebą wykładni przepisów, nie wskazuje on bowiem orzeczeń, które w jego ocenie uzasadniałyby tezę odnośnie do niejednolitej wykładni art. 652 k.c., próbując tak naprawdę sformułować

zagadnienie będące podstawą innej przesłanki kasacyjnej. Już tylko z tej przyczyny ta przesłanka nie mogła stanowić podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Ponadto, zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w orzecznictwie, art. 652 k.c. wskazuje wyraźnie na „protokolarne” przejęcie terenu budowy. Zatem wykładnia językowa tego przepisu jednoznacznie uwypukla widoczny i w łatwy sposób weryfikowalny aspekt owego przekazania. Za takim rozumieniem przemawia także wykładnia funkcjonalna. Gdyby bowiem za teren budowy w rozumieniu art. 652 k.c. – w kontekście kodeksowych zasad odpowiedzialności odszkodowawczej – uznać tylko teren, na którym faktycznie toczą się roboty, to tylko przejęcie terenu, na którym już prowadzone są roboty, spełniałoby wymogi z art. 652 k.c., co ograniczałoby *ad absurdum* nie tylko znaczenie użytego przez ustawodawcę zwrotu „protokolarne przejęcie”, ale w konsekwencji prowadziłoby do niedopuszczalnego ograniczenia odpowiedzialności wykonawcy. W świetle art. 652 k.c. nie można przy tym dokonywać rozróżnienia na formalne i materialne przejęcie terenu budowy. Kodeks cywilny jasno stanowi o „protokolarnym” przejęciu terenu budowy, co jest pojęciem jednoznacznym i dotyczy każdego protokolarnego przejęcia terenu, na którym prowadzone są lub mają być prowadzone roboty budowlane (zob. wyrok SN z 3 listopada 2022 r., II CSKP 622/22). Co prawda to orzeczenie nie dotyczy tożsamej problematyki, jak ta wskazana przez skarżącego, niemniej wyjaśnia ono sposób pojmowania przez Sąd Najwyższy aspektu „protokolarnego przejęcia” terenu budowy oraz jego wagi w kontekście wykładni treści wskazanego przez skarżącego przepisu.

Z art. 652 k.c. wynika, że od chwili protokolarnego przejęcia terenu budowy aż do chwili oddania obiektu budowlanego wykonawca ponosi odpowiedzialność za szkody, jakie mogą powstać na tym terenie. Dopóki to nie nastąpi, odpowiedzialność ta obciąża inwestora.

Wykazanie przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zawartej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga przedstawienia, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi, oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (zob. np. postanowienia SN: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06; z 5 września 2008 r., I CZ 64/08; z 11 grudnia 2024 r., I CSK 2993/24).

Niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (zob. np. postanowienia SN: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03; z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08; z 28 października 2024 r., I CSK 2131/24). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienia SN: z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 3 października 2013 r., III SK 11/13; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20; z 26 listopada 2024 r., I CSK 2630/24).

Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi, nie da się nie dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy, a więc powinna dać się stwierdzić „na pierwszy rzut oka”. Przedstawiając jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa”, skarżący powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia. Taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie. Co więcej, w skardze zawarto jedynie polemikę z ustaleniami poczynionymi przez Sąd Apelacyjny. Jest to istotne, gdyż zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.). W ramach kontroli kasacyjnej Sąd Najwyższy nie kontroluje samej oceny dowodów, a jedynie jej legalność. Sąd Najwyższy nie jest natomiast uprawniony do ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego, jak i oceny materiału dowodowego lub dopuszczenia kolejnych wniosków dowodowych. Podkreślić przy tym należy, że pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów (zob. np. postanowienia SN: z 9

sierpnia 2018 r., II PK 213/17; z 4 września 2023 r., I CSK 1735/23). Tymczasem, jak wskazano, pod pozorem zarzutów naruszenia prawa materialnego skarżący kwestionuje tak naprawdę ustalenia faktyczne, które były wiążące dla Sądu Najwyższego.

Należy także zauważyć, po pierwsze, że nieuzasadnione były twierdzenia skarżącego, iż Sądy *meriti* nie rozpoznały części zgłoszonego roszczenia, wniosek taki nie wynika w szczególności z analizy treści pozwu oraz motywów rozstrzygnięcia przedstawionych przez Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny. W szczególności podkreślenia wymaga, jak trafnie podniósł w odpowiedzi na skargę kasacyjną oponent skarżącego, że Sąd Apelacyjny na s. 7 i 8 uzasadnienia wyroku spostrzegł, iż zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez Sąd pierwszej instancji w związku z wypiętrzeniem płyty fundamentowej dochodzone było odszkodowanie w zakresie kwot szczegółowo wskazanych w treści motywów rozstrzygnięcia. Kwoty te odpowiadają wartości roszczenia skarżącego. Nie ma zatem podstaw do uznania, że jakiegokolwiek roszczenie skarżącego nie zostało poddane ocenie Sądów *meriti*.

Po drugie, stwierdzenie przez skarżącego, że doszło do naruszenia art. 654 k.c. w zw. z art. 647 k.p.c., wobec przyjęcia – przy dokonaniu niewystarczających ustaleń faktycznych – przez Sąd Apelacyjny, iż dojść miało do skutecznego końcowego odbioru przez spółkę C. płyty fundamentowej jako przedmiotu umowy, nie zasługuje na uwzględnienie. Jak bowiem wskazano powyżej, podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Skarżący nie mógł zatem opierać swoich twierdzeń na zarzutach względem ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd obu instancji. Kwestia skutecznego odbioru robót wykonanych przez wykonawcę stanowi element ustaleń faktycznych i tym samym nie póglega kontroli Sądu Najwyższego.

Należy także marginalnie wskazać, że Sąd Apelacyjny poparł ustalenia Sądu Okręgowego, zgodnie z którymi spółka B. wykonywała prace związane z tworzeniem płyty fundamentowej od 23 września 2011 r. do 14 grudnia 2011 r. Poszczególne etapy wykonawstwa płyty fundamentowej były odbierane protokołami odbioru częściowego robót z 30 września 2011 r., 31 października 2011 r., 2

grudnia 2011 r. i 30 grudnia 2011 r. Z protokołów tych wynika, że spółka B. wykonała wszystkie prace związane z płytą fundamentową, a spółka C. uznała jakość wykonanych prac za dobrą. Płyta fundamentowa została wykonana 14 grudnia 2011 r.

Po trzecie, kwestia naruszenia art. 652 k.c. – wobec nieuprawnionego, zdaniem skarżącego, przyjęcia, że pozwany nie może ponosić odpowiedzialności wobec powoda z uwagi na brak protokolarnego przekazania terenu budowy – została wyjaśniona przy przyczynie kasacyjnej potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości. Nie ma zatem konieczności powielania tego wyводу. Zaznaczenia jedynie wymaga, że zarówno treść, jak i wykładnia art. 652 k.c. w tej materii nie budzą większych wątpliwości. Dopóki bowiem nie nastąpi protokolarne przejęcie obiektu budowlanego odpowiedzialność obciąża inwestora, w tym zatem przypadku powoda.

Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi zatem do oceny, że wydając zaskarżony wyrok, Sąd Apelacyjny dopuścił się kardynalnych błędów w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 9 w zw. z § 5 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1935 ze zm.).

[P.L.]

[a.]